

Erkinis encefalitas. Laimo liga. Kaip apsisaugoti nuo erkių?

Erkinis encefalitas – virusinė infekcija pažeidžianti centrinę nervų sistemą. Užsikrėsti erkiniu encefalitu galima įsisiurbus virusų turinčiai erkei. Ligai būdingos dvi fazės: pirmosios fazės metu jaučiami peršalimo simptomai (karščiavimas, nuovargis, galvos, raumenų skausmas, pykinimas. Antrosios fazės metu pasireiškia neurologiniai simptomai (galvos ir nugaros smegenų dangalų uždegimas, smegenų uždegimas). 20-30 proc. užsikrėtusiųjų pasireiškia antroji fazė. Mirštamumas 0,5-2 proc. sunkūs liekamieji neurologiniai reiškiniai persirgus erkiniu encefalitu pasireiškia 10 proc. ligonių. Vaikai dažniau serga meningitine forma, suaugusieji nuo 40 m. amžiaus ir vyresni – encefalitinė. Nuo 60 metų amžiaus ir vyresniems registruojamas didesnis mirštamumas ir dažnesni liekamieji neurologiniai reiškiniai.

Laimo ligą (boreliozę) sukelia bakterija – *Borrelia burgdorferi*, kurią perneša erkės. Liga pasireiškia karščiavimu, galvos skausmu, silpnumu ir būdingu bėrimu – migruojančiu rausvu žiedu odoje, kuris didėja išbąlant centrui. Bėrimas pasireiškia apie 60-80 proc. užsikrėtusiųjų, ir prasideda erkės įsisiurbimo vietoje po 3-30 dienų. Negydant infekcija apima sąnarius, širdį, nervų sistemą. Dauguma Laimo ligos atvejų sėkmingai išgydoma antibiotikais. Skiepijimo nuo Laimo ligos nėra.

Rizikos grupės

Erkių endeminėse teritorijose gamtoje poilsiaujantys arba dirbantys asmenys turi didesnę riziką erkių įsisiurbimui ir užsikrėtimui erkiniu encefalitu:

- Medžioklė,
- Žvejyba,
- Stovyklavimas,
- Grybavimas ir uogavimas,
- Miškininkystė,
- Ūkininkavimas,
- Karinės pratybos.

Profilaktikos priemonės

Erkinio encefalito galima išvengti, jeigu naudojamos erkių įsisiurbimo profilaktikos priemonės:

1. Skiepijimas erkinio encefalito vakcina (endeminėse teritorijose pati efektyviausia priemonė).
2. Repelentų naudojimas odai ir rūbams pagal gamintojo rekomendacijas.
3. Apsauganti apranga (ilgos rankovės, prigludusiais rankogaliais, ilgos kelnės, sukištos į kojines, apdorota repelentais).
4. Apsižiūrėjimas ar nėra įsisiurbusių erkių po veiklos gamtoje ir įsisiurbusių erkių šalinimas specialiu ar paprastu pincetu.
5. Vengti nepasterizuoto pieno produktų.

Parengta pagal ECDC informaciją (<https://ecdc.europa.eu/en/tick-borne-encephalitis/facts/factsheet>) (žiūrėta 2018-04-23).

Parengė
Nacionalinio visuomenės sveikatos centro
prie Sveikatos apsaugos ministerijos
Kauno departamento
Užkrečiamųjų ligų valdymo skyrius